

נתיבי האש

ביטאון חיילי חטיבה 600 ומפקדיה לדורותיהם גליון מס' 15 פסח תשע"ג

זר ברכות לדני דוידי עם כניסתו לתפקיד יו"ר העמותה "נתיבי האש"

איך שגלגל מסתובב לו

תומאש רייבס, הילד היהודי שברח להונגריה מאימת הנאצים, כמעט נאלץ לשים קץ לחייו. עתה, אל"מ במיל' טוביה רביב, יכול להתרווח בביתו במודיעין ולהעלות זיכרונות

מאת יהודה גולן, חדשות מודיעין. כתבת מגזין מיום 23.1.2013

בגיל עשר כמעט ואולץ טוביה רביב להתאבד עם אמו ואחיו באמצעות ברז הגז הביתי מאחר שהיו בטוחים כי הנאצים ישלחו אותם למחנות ההשמדה. כנער בילה רביב שנתיים לבדו אצל משפחה נוצרית בבריחה מהגרמנים באזור יוגוסלביה ובשנות התשעים חזר למקום כשליח הסוכנות היהודית כדי להציל את יהודי סרייבו ממלחמת האזרחים, ששיסעה את המדינה באותם ימים. בין לבין הספיק לשרת בצה"ל, להילחם במבצע קדש, במלחמת ששת הימים ובמלחמת יום כיפור, להיפצע באורח קשה, לפקד על חטיבת טנקים במלחמת יום כיפור, לכתוב ספרים ולצאת לפנסיה מפנקת במגדלי לוקי במודיעין עם אשתו השנייה גלי. טוביה רביב, כבר בן 78. אבל האיש האנרגטי הזה, המלא סיפורים כריזמטיים, לא נח לרגע.

טוביה רביב נולד ב-1934, תחת השם תומאש רייבס, בעיירה סבוטיצה שביוגוסלביה (סמוך לגבול עם הונגריה). סביו והוריו ראו עצמם כהונגרים לכל דבר "וזאת גם היתה שפת אימי מאז שנולדתי" הוא אומר. סבו מצד אביו שינה את שמו היהודי פישר לרייבס, אולי כדי להידמות להונגרים "הוא היה הונגרי גאה ואני גדלתי במשפחה עשירה מאד. היו לנו בית ענק, עסקים, חנויות וההוכחה הכי טובה לכך היתה שבאותם ימים, כשהייתי בן שנתיים, היתה לנו מכונת פרטית מסוג פורד בצבע שחור, בימים שמכונת היתה מצרך נדיר מאד".

נגמרו החיים הטובים

בגיל 4 התייתם מאביו יוסף רייבס, שלקה בשטף דם במוח ונפטר בגיל 38. האם פירושקה, אחיו הבכור יגאל ותומאש המשיכו בחיי נוחות למרות מות האב, עד אשר הנאצים פתחו במלחמת עולם. ימים שחורים כיסו את אירופה והחיים הטובים הסתיימו. האשליות המשיכו לקנן בלב היהודים, לפחות בשטחי יוגוסלביה ודרום הונגריה, עד אשר התנפצו לרסיסים כשבקיץ 1941 כבשו ההונגרים חזרה את שטחי סרביה, וקראטיה הוכרזה כמדינה עצמאית. "אני זוכר איך אמי קיבלה את הצבא ההונגרי בשמחה, אני כמו בן הייתי קטן ולא הבנתי בכלל מה קורה, אבל אמא חשבה שהנה אנחנו הולכים להיות הונגרים גאים כפי שהיו אבותינו". אבל המציאות הייתה מרה. ההונגרים שלטו ביד רמה בסרביה, וביוני 1942 ביצע המפקד ההונגרי של האזור רצח המוני בעיר נוביסד וזרק 8,000 גופות לנהר הדנובה, חצי מהן היו יהודים והשאר סרביים.

מיכל כץ איננה

מיכל, אלמנתו של ניסן כץ שנפל במלחמת יום הכיפורים, נפטרה בליל 31.1.2013 מסרטן נדיר עמו התמודדה זמן רב. מיכל ילדה את בתה ביום בו נפל בעלה, ניסן כץ ז"ל. דבריה בטקס יום הזכרון ריגשו את כולנו וזכרה יישמר בלבנו תמיד. תנחומינו למשפחה!

תודה

היום מתפרסמת כאן כתבה על מפקדה הראשון של חטיבתנו ומייסדה, טוביה רביב. אפילו אני הופתעתי לקריאתה. מכיוון שאנו עומדים לפני ימי הזכרון לשואה ולגבורה, יום העצמאות ופסח – סיפורו של טוביה ממש אקטואלי לימים שכאלה.

תודה למערכת **מודיעין ניוז**, בעריכת **ענת גבריאלי**, על הכתבה המופיעה כאן היום. הכתבה התפרסמה בערב ט"ו בשבט האחרון ולא היינו יודעים עליה אלמלא פנה אליי אחד מותיקי החטיבה – אלכס גרשון. בזכות הגעתי אל המקור וקיבלתי אישור לציטוט המלא. צילום: **אינגריד מולר**.
העתון **מודיעין NEWS** מופיע גם באינטרנט ותוכלו להתרשם מן הכתבה ישירות:

<http://mnews.co.il/iton/835/insert/momu1p006.pdf>

אתר העתון כולו:

<http://mnews.co.il>

תודה לכל צוות העיתון!

חברנו **אבי וייס** השיק אתר אינטרנט חדש העוסק בהייטק. ברכות להצלחה! כניסה לאתר:

<http://www.telecomnews.co.il>

פסח כשר ושמח!

idan.ofer@gmail.com

עופר עידן

תומאש היה אז בן 7 ואחיו הגדול בן 11. האם אספה כסף תכשיטים ומעט רכוש והם ברחו לבודפשט בירת הונגריה. טוביה למד בבית ספר הונגרי, האם רכשה דירה במרכז העיר והחיים שבו להתנהל באורח תקין למדי.

אבל אז במרץ 1944 נכנסו הנאצים לבודפשט והגיהנום חזר. ערב אחד ביקשה האם מתומאש ואחיו להתיישב במטבח לשיחה רצינית. הייתי בן 10 ואחי בן 14, ואמי בפשטות מצמררת אמרה לנו: "ילדים אני רוצה לומר לכם משהו חשוב. שמעתי שלקחו את סבא לעבודות במיכרות וגם את הדודים שלנו, אני לא מאמינה בזה, כי בגיל כזה לא יקחו את סבא לעבוד במיכרות. אני בטוחה שהולכים להרוג אותם, ואחר כך הם יבואו גם להרוג אותנו. זאת רק שאלה של זמן... במקום שיקחו אותנו ומי יודע איך נגמור את החיים שלנו בלי שנהיה אחד עם השני וכל אחד יגמור את חייו בנפרד, יש לי הצעה בשבילכם: אני אכין ארוחה דשנה וטעימה, נשב כולנו ונאכל לשבעה ואחר כך אפתח את ברז הגז במטבח וכולנו נמות ביחד ובשלווה".

איך הונחתם?

"אני הייתי קטן מדי להבין בדיוק מה יקרה, אבל יגאל היה כבר בן 14. אמא אמרה לנו 'נעשה את זה רק אם תסכימו לזה, אני לא מכריחה אתכם', לא ידעתי מה לומר, אבל יגאל ענה: 'לא אמא, אני רוצה לחיות כדי לנקום בנאצים'. אמא הביטה בנו ואמרה בשקט: 'או.קיי הבנתי, טוב אני אנסה להציל אתכם אבל אני לא בטוחה שאצליח', ובזאת הסתיימה השיחה המוזרה והמפחידה".

האם החלה לחפש דרכי מילוט למשפחה. כסף לא היה חסר כדי להשיג מסמכים מזוייפים ובתוך זמן קצר יצרה קשר עם אישה סלובקית מפולפלת ובעלת קשרים ענפים בבודפשט שיכלה לסדר כל דבר. היא מצאה באמצעות אותה סלובקית רב סרן הונגרי מושחת מחיל המודיעין שהיתה לו גישה למסמכים רבים והוא סידר תעודות זהות הונגריות לה ולשני הילדים.

ואז, ביום בהיר אחד סיפרה אמו כי הם עומדים להיפרד "אמא שאלה אותי 'מה אתה רוצה לקחת איתך כמוזכרת מהבית?' לקחת מתקן שמחזיק ביצים רכות מזכוכית, שמאד אהבתי אותו. נפרדתי מאמי מאחי ונשלחתי לבד בגיל 10 לכפר זווידוריקש, לשהות אצל משפחה נוצרית, שקיבלה כסף עבור הסתרת. אמי ואחי הסתתרו אצל משפחה אחרת בפרבר של בודפשט, והקשר בינינו למעשה נותק".

שם חדש ומשפחה חדשה

תומאש אימץ מהר מאד את זהותו החדשה, והוא נקרא מעתה צ'אק מתי יאנוש, "כמובן שהתנהגתי כנוצרי, למדתי להצטלב וללכת לכנסייה. למשפחה שבה הסתתרתי היה ילד גדול בן 15 שכנראה הבין או ידע משהו, מכיוון שכל הזמן הוא עקב אחרי, בעיקר כשהלכתי לשירותים להשתין, כדי לראות את אני יהודי או לא".

פעם אחת גם כמעט ונחשפה זהותו: "היתה בכפר סככה גדולה ששם הקרינו סרטים. יום אחד כשקניתי כרטיס שמעתי את הקופאית באשנב אומרת לחברה שלה 'תראי את הילד הזה איזה רגליים לבנות יש לו, הוא בטח יהודי', אני כמובן הלכתי יחף כמו כל ילדי הכפר, אבל כל חיי נעלתי בבודפשט ובבית נעליים, והיו לי רגליים לבנות ועדינות, לא של איש כפר. נכנסתי לאולם והתיישבתי, ולפתע כמה דקות לפני ההפסקה, ראיתי כמה אנשי מיליציה עומדים ליד הפתחים כאילו הם מחכים לאור שיידלק ולעשות סריקה. לא הייתי בטוח אם הקופאית הלשינה עלי, אבל לא לקחתי סיכון וחמקתי בחושך החוצה מתחת לאפם. יותר לא הלכתי לראות סרט בסככה בכפר הזה".

כעבור כמה חודשים, עזב תומאש את הכפר והצטרף לאמו ולאחיו. האיחוד מחדש של בני המשפחה היה משמח מאד, חודשיים לאחר מכן בדצמבר 1944 הצבא האדום שיחרר את בודפשט מידי הנאצים, וכעבור כמה ימים שמעה אמי כי נפתחה בבודפשט שגרירות יוגוסלבית. השמחה היתה גדולה, אמי מיהרה להוציא אישור מעבר חזרה ליוגוסלביה, רצינו להגיע אל העיירה שלנו לבית שלנו שממנו נותקנו לתקופה ארוכה".

בני המשפחה החלו במסע רגלי, בחודשי החורף הקפואים של ינואר 1945 כשהכל היה קפוא ומושלג. תלאות המסע לא בלמו את הרצון לחזור הביתה, והם הגיעו לעיירת הולדתם. אולם למצב שונה לחלוטין ממה שעזבו: למשטר קומוניסטי ולרודנותו של טיטו, המנהיג היוגוסלבי החזק, ששינה לגמרי את פניה של המדינה.

שלוש שנים חיו בני המשפחה תחת השלטון הקומוניסטי. הרכוש הרב הולאם, כך גם הבית ובשנת 1948, כשניתנה ליהודי יוגוסלביה האפשרות לצאת ולעלות למדינת ישראל, הגיעו בני המשפחה לארץ. תומאש הפך לטוביה, וכעבור ארבע שנים בשנת 1952 כשהגיע לגיל 18 התגייס לצה"ל.

הצבא הפך לבית

השירות בצה"ל, היה שלב טבעי בחייו למודי הסבל והמלחמות של רביב, בעיקר מלחמת הקיום שלו כילד יהודי באירופה הנאצית והשסועה. צה"ל נראה לו, אז באותם ימים, בית אידיאלי וטובה החליט להישאר בצבא ולראות בו כבית לכל דבר. הוא התגייס לחיל השיריון, בו שירתו כמה יוצאי יוגוסלביה בולטים בהם דוד (דדו) אלעזר וחיים בר-לב, שאימצו אליהם את הצעיר שהתגייס. רביב בלט באומץ ליבו וביכולותיו, סיים קורס קצינים, היה מ"פ בגדוד 52, קמב"ץ בחטיבה 7, ראש לשכת מפקד גייסות השיריון חיים בר-לב, מפקד קורס מפקדי טנקים, מפקד גדוד 268 במלחמת ששת הימים, סגן מפקד חטיבה 401 ומפקד חטיבה 600 עימה לחם במלחמת יום כיפור בסיני.

במבצע קדש, בגיל 22, נפצע קשה. רב"ט עוזי בר צור, שזכה בעיטור הגבורה בשנת 1956, תיאר כיצד חילץ את סג"מ טוביה רביב מטנק פגוע. הוא הוציא אותו מהטנק הבווער, גרר אותו לחול, העלה אותו לג'יפ, והשכיב אותו על מכסה המנוע וכך דהר חזרה לתחנת העזרה הראשונה כשבדרך הוא אוסף עוד כמה פצועים. יום אחד, אחרי "מבצע קדש", ניגש אחד הקצינים לבר צור ואמר לו: "שמע אני הולך להיות מ"פ בגדוד ואני רוצה שתהיה איתי בפלוגה". בר צור הביט בקצין ואמר לו: "מה איכפת לי באיזו פלוגה אני אהיה? אבל מי אתה?", "אני טוביה רביב ואתה הצלת אותי מהטנק הבווער בקרב", ענה לו רביב שקיבל כבר את דרגת הסגן והתמנה למפקד פלוגה.

הרומן בין בר צור ורביב נמשך עוד שנים. במלחמת ששת הימים רביב היה כבר מפקד גדוד טנקים בדרגת סגן אלוף ועוזי חייל בגדוד. שנה לאחר המלחמה, שוב הזעיק טוביה רביב את עוזי לגדוד והפעם למבצע כראמה, שבו צה"ל כבש את הכפר כראמה שבגדה המזרחית של הירדן, כדי לטהר קיני מחבלים של הפתח. בקרב שהירדנים הציגו כניצחון גדול על צה"ל, איבד צה"ל חיילים שנהרגו והשאיר בשטח ארבעה טנקים פגועים, תופעה שהיתה זרה לצה"ל של אחרי מלחמת ששת הימים. רביב, שהיה אז מג"ד טנקים, שקע עם הטנקים שלו בקרקע בלתי עבירה ולמרות אזהרותיו שתהיה בעיה קשה לעבור בשטח, לא שעה לו מפקח חטיבת הבקעה רפאל איתן (רפול שלימים התמנה כרמטכ"ל). אז טוביה הבין כי דרכו בצה"ל למעשה נחסמה והוא פרש מהצבא.

הקרב על הכבוד

רביב המשיך אחרי הקרב במסלול הפיקוד, ובשנת 1973 פיקד על חטיבה 600 של טנקים שלחמה בגזרה המרכזית בסיני, במסגרת אוגדת אריאל שרון. חטיבה זו, שאיבדה בקרבות 119 לוחמים, ניהלה קרבות בלימה קשים ושימשה ככוח מרכזי במתקפת הנגד של צה"ל לקראת חציית תעלת סואץ; בקרבות המרים על מתחם מיסורי; באזור החווה הסינית ועל ציר "טירטור" שמוליך אל קו המים, שעליו גררו הטנקים של החטיבה את גשר הגלילים ששימש את צה"ל לחציית התעלה לאפריקה, ולשינוי תמונת הקרב כולה.

שנים לאחר הקרבות, הועלה בעמותת "יד לשיריון" מיצג על מלחמת יום הכיפורים. רביב נדהם לראות כיצד גומד חלקה של החטיבה במלחמה, בעוד חלקן של חטיבות אחרות הורחב וכתרים נקשרו להן. כיוגוסלבי שעבר כבר כמה מלחמות, החליט לדרוש שינוי של המיצג כך שחטיבה 600 ונופליה תזכה לכבוד המגיע לה.

רביב: "התמזל מזולי והייתי בין אלה שחילצו את בני עמי משם" צילום: אינגריד מולר

באפריל 2010 פרסם רביב בעיתון "מעריב" מכתב מחאה בו כתב בין השאר כי "אני נאלץ לגנות בכאב גדול את התנהלות עמותת "יד לשיריון" אשר במיצג אישרו כתיבת תיאור מלחמה מטעה ושגוי, תוך השמטת יחידות ומעשיהן במלחמה ותוך הבלטת יחידות אחרות". זו היתה תחילתה של מלחמת הגנרלים שנמשכה כשנתיים ימים. ישיבות, דיונים, סיכומים, עד שלבסוף סוכם, שהמיצג ישונה אבל העסק נתקע.

בקיץ שעבר, עלה רביב ל"יד לשיריון" עם קבוצת קצינים וחיללים מהחטיבה לשביתת מחאה. לבסוף היה מי שנכנע והמיצג תוקן. חטיבה 600 קיבלה את מקומה הראוי בהיסטוריה הצבאית של מלחמת יום הכיפורים.

תפקידו האחרון של טוביה בצה"ל היה נספח צה"ל בטורקיה. לפני שיצא לטורקיה כונסו במשרד החוץ כל היוצאים לתפקידים ייצוגיים לקורס התנהגות ונימוסים בהזדקת הכוהנת הגדולה חנה בבלי ז"ל: "למדנו איך עורכים שולחן לארוחה חגיגית, איך שותים, איך מחזיקים מזלג וסכין בצורה נכונה, אני שגדלתי בבית הונגרי בורגני ועשיר ידעתי הכל, חנה בבלי ראתה אותי ואמרה לי ולאשתי 'אתם משוחררים מהקורס, אתם יודעים הכל אין לי מה ללמד אתכם', הייתי שנתיים בטורקיה ואז השתחררתי מהצבא".

מעגל נסגור

ב-1990 סגר רביב מעגל חשוב בחייו, כשהתמנה לשליח הסוכנות היהודית למדינות יוגוסלביה לשעבר, שהתפרקה תוך כדי מלחמת אזרחים עקובה מדם. רביב מצא עצמו שוב בנתיבי האש בסרביה, כשהוא מנסה הפעם לחלץ יהודים מהתופת בסראייבו ולהביאם ארצה. מאותה תקופה רווית סכנות, לצד סיפוק עילאי מהעלאת כל משפחה ומשפחה, נולד הספר שכתב "היוגוסלבים האחרונים" - המתאר תוויות אישיות של מי שחזר בעצם למקום הולדתו. הפעם לא כילד יהודי מבוהל הנמלט על חייו מפני קלגסים נאצים, אלא כישראלי, איש צבא שבא לחלץ את בני עמו מהתופת אליה נקלעו במאבק המדמם בין הנוצרים והמוסלמים בסראייבו החצויה.

"הישראלים כמעט ולא הכירו את ההיסטוריה של יוגוסלביה ולא את מה שקורה שם בתקופת מלחמת האזרחים, והנה התברר לישראלים שיש שם הרבה יהודים, ולא רק יהודים, אלא שרידים לקהילה יהודית עתיקה מהעתיקות שהיו באירופה. התמזל מזלי והייתי בין אלה שחילצו את בני עמי משם, זה גורלי ואני שמח על כך".

מיכל כץ ז"ל
כפי שצולמה
בטקס בלטרון
והיא כבר
חולה מאוד

יהא זכרה
ברוך

לזכרה של מיכל כץ ז"ל

לו היינו נפגשות כתלמידות באותה כיתה או באוהל בטירונות, אני בטוחה כי מיכל ואני לא היינו מתחברות. כל כך היינו שונות בגישה לחיים, למשפחה, לחברים! אבל מסלולי החיים שלנו נפגשו בארבעה רגעים חשובים בחיים שלנו:

קודם כל, כשניסן ומאיר, הבעלים שלנו, הצטרפו לגדוד 410 בחטיבה 600 ובמסגרת הגיבוש החברתי נפגשנו כולנו. אחר כך, כשאני הלכתי ללמוד בטכניון, מקום בו למד גם ניסן, ובסופי השבוע בהם מאיר בא לבקר אותי בחיפה היינו פוגשים גם את ניסן ומיכל.

הקשר הרגשי והנפשי העצום בין מיכל וביני החל מייד לאחר פרוץ המלחמה, כשבשיחות טלפון אין סופיות שתינו חיפשנו שביבי מידע לגבי הבעל הטרי שלי שנעלם שישה שבועות לאחר חתונתנו והאבא-הטרי-שבדרך שהשאיר את מיכל בסוף החודש התשיעי להריון בלי להשאיר עקבות.

יום אחר יום ניסינו מיכל ואני להרכיב תמונה שלמה מפיסות הפאזל שאספנו, ונדמה היה לנו שהבנו שהגדוד ואולי גם החטיבה כולה נמצאים בשדה תימן ומחכים להוראה לרדת לכיוון תעלת סואץ, אלא שיום אחד כשהתקשרתי למיכל אמרה לי אמא שלה שלילה קודם מיכל ילדה בת, וכי בגלל המלחמה היא תחזור הביתה כבר למחרת. יום לאחר מכן התקשרתי ובקשתי לדבר עם מיכל וסרבו לי, ובניסיון לטלפן שוב אמא שלה אמרה לי בהיסטריה "ניסן נהרג!" הרגשתי כאילו השמיים נפלו עלי: תמונת הפאזל שלנו היתה לא נכונה והתרסקה לרסיסים, ומיכל התגלתה לפתע כאמא טריה בדיוק באותה מידה שהיתה אלמנה טריה: המוות והלידה התרחשו באותו לילה ובאותה שעה!

שעות בכיתי על מיכל ועל ניסן ועל התמימות שלנו כשחשבנו שדווקא הם לא נלחמים. הביקור שלי אצל מיכל היה הביקור הקשה ביותר שעשיתי אצל מישהו בימי חיי, ובסיומו אמא של מיכל התחננה שמאיר ואני נבוא שוב כדי לספר על ניסן. מעולם לא קיימתי הבטחה זו, כי שישה ימים מאוחר יותר גם מאיר נהרג.

כמעט שנתיים גרנו מיכל ואני ביחד, בדירה שלה ושל ניסן, יחד עם התינוקת הקטנה. ההומור השחור התערבב בנעורים שנגדעו בגיל 20 וקצת, ואיכשהו קמנו כל בוקר והמשכנו ללמוד ולנסות למשוך את העגלה במעלה ההר הבלתי נגמר.

שבע שנים גרתי בלונדון עד שמיכל ואני מצאנו את עצמנו לא מצליחות להקים מחדש את החברות בינינו: כל אחת בנתה לעצמה חיים אחרים ובחירה כיוונים אישיים חדשים ושונים.

המפגש הרביעי המשמעותי בינינו היה לפני כשנתיים, כשנפגשנו בטקס האזכרה החטיבתי. קבלתי הלם לראות את מיכל, שתמיד היתה רזה, הופכת לעור ועצמות. "יש לי סרטן נדיר" היא ספרה לי בציניות הרגילה שלה, ומייד נצמדו הלבבות שלנו כאילו לא עברו 35 שנים מאז נצמדנו לשני צידי קו הטלפון. הקשר בינינו הלך ונרקם, בין אם בטלפון ובין אם בביקורים שלי אצל מיכל בחיפה. פעם אחת היא ניסתה להגיע אלינו לכרמיאל, אך המאמץ היה גדול עבור הכוחות שהיו לה.

בחודשים האחרונים נפגשנו ודיברנו עוד ועוד, אבל כוחותיה של מיכל הלכו ואזלו. היא עברה לדירה על ההר בחיפה, וסידרה לעצמה חדר שינה שהנמל ממלא כמעט את מלוא הקיר מול המיטה שלה. במיטה הזאת מצאתי אותה לפני מספר שבועות, ביום רביעי אחר הצהריים, בדרך ל"שיבעה" של דודה שלי. ליד המיטה היו שברים של כוס זכוכית שנפלה – למיכל לא היה כבר כוח לטאטא את השברים. ישבתי לידה ביום הסגרירי הזה, לגמנו תה חם שהכנתי לנו, ונפרדנו. עוד לא ידעתי שזאת פגישתנו האחרונה, למרות שמיכל אמרה שהרופאה שלה אמרה לה אותו בוקר שאלה סימני הפרידה. הבטחתי לה שברגע שהיא תחליט שהיא רוצה להתאשפז אישפוז אחרון ב"הדסה" בירושלים אני אבוא להסיע אותה.

היא שכבה במיטה ללא אור בחדר, ללא טלביזיה או רדיו או מוסיקה. רוב הזמן היא שתקה. כשהיא דיברה היא סיפרה לי בשמחה שהבת שלה, שעבדה וגרה בחו"ל, קבלה עבודה בארץ ועומדת להגיע כל יום. "אפילו הטלפון הנייד שלה כבר מנותק" היא הוסיפה "וזה מה שהכי קשה לי, אבל בטח היא תגיע בימים הקרובים". למחרת, יום חמישי, מיכל אשפזה את עצמה ב"בני ציון" בחיפה, איבדה את ההכרה והלכה לעולמה. באותו יום הבת שלה הגיעה לארץ!

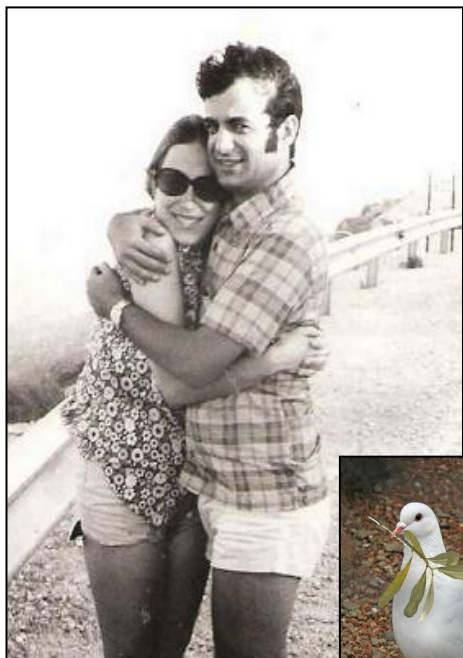
וכך אני מוצאת את עצמי כבר שבועיים-שלושה שבועות ארוכים מתגעגעת אל השיחות עם מיכל, בוכה על האשה המופלאה הזאת שעזבה את עולמנו מתוך קבלת הדין, בלי שלרגע הפסיקה להעיר על הפוליטיקה ועל המדינה ועל מערכת הבריאות ועל איך אפשר היה לעשות פה מדינה טובה יותר!

בואי מיכל שלי,
בואי ספרי נא לי
מהו סודך הרז?
בואי מיכל שלי,
בואי גלי נא לי
מה החלום שגז?

צפי (אלפרט) סיימונס

השכול והשלום

מאת צפי (אלפרט) סיימונס

מאיר אלפרט נהרג בקרב על מיסורי ב-21-10-1973. בן 25
בנופלו, ובעלי מאז 21-8-1973.

במשך חצי שנה נחשב לנעדר עד שבמסגרת החיפושים של צה"ל
בסיני נמצא הטנק שלו, יחד עם מאיר ושותפיו לטנק. מאיר הובא
למנוחות בכפר סבא חצי שנה מאוחר יותר, ימים אחדים לפני יום
הזכרון תשכ"ד.

בית הקברות הצבאי בכפר סבא נמצא בצמוד לגן ציבורי גדול, גן
הזיכרון. בביקורי את מאיר, הייתי מניחה ראשי על כרית המצבה
ובוכה על חיינו המשותפים, שרגע לאחר שקיבלו את ברכת
המשפחות בחתונתנו כבר נקטעו. הברושים הגבוהים שניצבים
בגבול המזרחי של בית הקברות היו מרכינים צמרת כבוכים יחד
איתי.

באחד הביקורים שמתי לב לקולות ילדים צוהלים שעולים מן הגן הציבורי. הבכי שלי התפרץ ביתר שאת לצד
הכעס "איך הם יכולים לצחוק כשכל החיילים הצעירים האלה שוכבים כאן, לצידו של מאיר", אולם רגעים אחדים
לאחר מכן עלתה בי התהיה: האם לא זאת משמעות מותם של כל חללי מלחמת יום הכיפורים? כל כך קרובים
היינו לכך שילדי כפר סבא לא יוכלו עוד לצחוק ולשחק, והיקרים לנו מנעו זאת בגופם ובנפשם ובהקרבתם!?

את בתי הבכורה ילדתי בלונדון, בקיץ 1979. כשהגעתי לחדר הלידה מצאתי לצידי רופא מיילד מצרי. היה זה
כמעט שנתיים לאחר ביקורו ההיסטורי של סאדאת בירושלים, וחצי שנה לאחר חתימת הסכם השלום עם מצרים
במרץ 1979.

לאחר שש שנים של שינויים קיצוניים בין מחשבות אבדון לבין נישואין מחדש מתוך רצון לנסות לבנות לעצמי חיים
חדשים, בין שנאה וכעס על כל מי שמעורב במלחמת יום כיפור שקטעה באכזריות חלום שרק החל להתגשם
באוגוסט 1973, עם נישואי למאיר, לבין הישיבה מול הטלביזיה במרץ 1979 והתקווה שהנה ניתנת משמעות
חדשה למותם של מאיר וחבריו: **ה ש ל ו ם!**

לפיכך, הלידה הזאת הייתה עבורי חוויתית במיוחד: מצד אחד, מצאתי עצמי חותמת עם עצמי חוזה להמשיך
ולחיות, ומצד שני העובדה שעמד לידי רופא מצרי הייתה סמלית: שיתוף פעולה ישראלי-מצרי בהבאה לעולם של
חיים חדשים.

שנים לאחר מכן נסעתי עם דיויד, בעלי, לביקור במצרים: הוא היה שם בעסקי עבודה ואני בעסקי תירות. בכל
מקום קיבלו את פנינו באמירות מסוג "אנחנו אוהבים את ישראל" אבל איכשהו האמירה נשמעה לי כקרה ומאיימת
ושום חום ושמחה לא היה בהן. למרות שביקרתי באתרים מעניינים מההיסטוריה של הפרעונים, נשבעתי לא
לחזור לשם.

בסיור של החטיבה באתרי הקרבות בסיני לא יכולתי להשתתף: לא היו לי הכוחות הנפשיים לעשות כן.

וכך, כמעט 40 שנה, אני מוצאת עצמי עדיין מרקדת בין הכאב של השכול לבין התקווה שיום אחד יהיה כאן שלום
אמיתי: האמנם עשינו כאן, במדינת ישראל, כל שיכולנו כדי להביא אותו? האם העובדה שהשלום עם מצרים קיים
על הנייר הוא אשמתנו? אשמת מנהיגינו? תוצאה של מנטליות של שכנינו שלא רואים בשלום מטרה אלא כלי
לנגח אותנו? מה קרה לכלכלה שניסינו להפריח בינינו לבין מצרים? איך היא דעכה ומתה ופינתה מקומה
לקיצוניות, להפגנות מלוות באלימות משני הצדדים? לכאוס? מה עוד אנחנו יכולים לעשות כדי שהשלום בינינו לבין
מצרים יהיה כמו השלום בין בריטניה לבין צרפת, למשל?

האם בידינו הדבר???

קודם צבאים חדשים

מחזור
תשכ"ט
1969

ספר חדש

בעריכת ד"ר עופר דרורי,
מנהל אתר הגבורה. על כל
מי שקיבלו את אות "גיבור
ישראל" במלחמת השחרור
ואת אות הגבורה בהמשך.

בקרוב!!!

פרטים באתר הגבורה

גיבורי ישראל
מקבלי
עיטור הגבורה

עורך: עפר דרורי

דרוש מידע!!!

בחודש אוקטובר הקרוב, לרגל
מלאת 40 שנים **למלחמת יום
הכיפורים**, אנו יוצאי **גדוד הסיור
134** מתכוונים לערוך פגישה של כל
לוחמי הגדוד.
אולם חסרים לנו שמות של כל
הלוחמים (פרט למשפחות השכולות,
שכתובותיהן ידועות לנו),
שהשתתפו אתנו בקרבות **ברמת
הגולן**. מאחר וחלק גדול מהלוחמים
(כמוני) הצטרפו לגדוד מבלי
שקיבלו צו גיוס (לאחר ההודעה
ברדיו) - אין בעצם רשימות
מסודרות של משתתפי הקרבות.
ולכן אבקש מכל מי שמכיר אפילו
אדם שהיה **בגדוד הסיור 134**
להתקשר אלי. יתכן ודרכו נוכל
לאתר אנשים נוספים. **אבקשכם
להעביר את הבקשה הזו לכל
המכתובים שלכם!!!**
דב פריממן
דרך נמיר 7, תל אביב 64929
טל: 03-6954092
פקס: 03-6955722

duba@isdn.net.il

לא בשוליים:

למעלה אתם רואים תמונת מחזור של קורס מפקדי כיתות
בחרמ"ש. שלה לנו משה אורן. הצילום המקורי מעולה והעתק
יישלה לכל מבקש. תודה למשה!

יהודית זמיר טרחה, צילמה ושלחה אליי מספר עמודים מן
הספר "החווה הסינית" שכתב אילן כפיר לאחרונה. בספר תיאור
מפורט על הצלתו של שריונאי מגדוד 100 ביום בו התגלו עשרות
גופות של הצנחנים בציר טרטור. בזכות **אהרון זמיר ז"ל**,
מקיבוץ גבעת חיים, ניצל ממוות **סגן ישראל פרטוש** מגדוד 100
ששכב בין החללים והוא ללא הכרה. אהרון זמיר בעצמו נפל
בקרב למחרת ההצלה המופלאה. אני מספר כל זאת בלשוני כי
אינני רוצה לצטט את הספר במקורו מנימוקים שונים. אני שמח
שסיפור ההצלה יצא לאור, לטובת כולנו. למרות שקיבל הוראה
לירות בפצוע שנחשב למצרי, כנראה. אהרון התעקש לגשת
ולבדוק במה מדובר. ראוי לכל שבח.

משמאל נמצאת בקשה של לוחמים מיחידה אחרת.
כל הסבר מיותר. אם יש לכם קשר עם המבוקשים -
זה הזמן לתת כתף. מצווה.

לסיום, אני מביא קטע מיומן המלחמה של ד"ר בני הרטמן, גימלאי כיום, שריונר בעבר. מפאת אורך היומן בחרתי קטע אחד בלבד. היומן כולו הועלה לאחורונה לאתר החטיבה:

ב-18 לחודש בצהריים, נפגע הטנק שלי בחווה הסינית. לאחר שחולצנו נסעתי ללוות פצועים בתאג"ד וסייעתי שם לרופאים ולחובשים משום כך אין רישום מסודר ביומן ולכן אני נאלץ לשחזר את האירועים מגלויות שכתבתי, מיומן הלחימה של פלוגה ח' וכן מן הזיכרון]. ה-18 לאוקטובר יום חמישי :

1000 בבוקר. במשך הלילה שמרתי בטנק במשך שעתיים. מספר פגזי אויב נפלו בסביבה. שוחחתי עם משה שולשטיין הטען-קשר של טנק א3. רחצתי פנים וידיים, התגלחתי בתא וכתבתי מספר מכתבים, וניקיתי את תאי. אנו מאבטחים את ציר עכביש המצוי מאחורינו. על כביש זה נעים הכוחות הפורצים למערב התעלה. ראיתי גם דבורה גדולה נגררת ע"י טנק. הקרקע סביבנו זרועה רסיסי פגזים. אנחנו נעים קדימה ויתכן שנתקוף היום בקרוב. [את איזור החווה הסינית]. אני מתפלל שנעבור גם את הקרב הזה בשלום. הקת"ק סג"מ מיכאל בן חורין מכבד אותי בצימוקים. (הוא סיים לימודי אווירונאוטיקה).

ניקיתי את העוזי שלי ובדקתי את המזקו"ם [מערכת זחלים קפיצים ומרכובים: זאת מערכת הזחלים והגלגלים המניעה את הטנק]. [אני נזכר שנמצאנו לרגלי הגבעות ובעת חניון הלילה התברר לי שירי מנצ'יקובסקי נמצא לידנו (ירי יהיה המט"ק שלי בקרוב). המתח פחת ויצאנו מתאינו בתוך הטנקים]. (עמוד 2 של חלק ד) [שיחזור המבוסס על גלויות שכתבתי ועל יומן המלחמה המפורט של שוקה בר-און: הגדוד נע לאורך ציר "טרטור" לכיוון החווה הסינית. פלוגה ח (שלנו) הגיעה לאזור התעלה הראשונה והמג"ד עוזי בן-יצחק פקד להמשיך ולעלות צפונה. השדרה של פלוגה ח פנתה ימינה- צפונה.

הטנק של שוקה עלה על מוקש, הסוללה שעל גדת תעלת ההשקיה נתנה לנו מחסה. התפרסנו כאשר מרקו (המט"ק שלי) ומחלקה 3 משמאל (ממערב). הפלוגה ירתה אל מטרות אויב בחווה הסינית. ואח"כ הסתערה לכיוון מתחם האויב כשהיא יורה אש נק"ל. כשהפלוגה הייתה שוב בשטח הפתוח זיהה שוקה טיל נ"ט וצעק בקשר "שמל שמל" (אלה היו טילי "סאגר"). שוקה נהג לעשות כך כל אימת שזיהה טילי אויב נורים לכיווננו. אחד הטילים פגע בטנק של יורי (401) בתא הנהג ושוקה נתן פקודה לירות פגזים מעיכים לעבר האויב. טיל נוסף פגע בטנק של גרשון לייבל (367) הטנק עלה באש ולייבל נפצע קשה. אנחנו טנק 3 המשכנו בתנועה ואז נפגענו מטיל סאגר]

אני זוכר ששמעתי בקשר את הצעקה "טילים" ובאופן אינסטינקטיבי סובבתי את הגה הטנק חדות שמאלה. בדיעבד, יתכן שפעולה זאת הצילה את חיינו. שמענו "בום" הטנק לא עלה באש אך נעצר. המנוע דומם וכל המערכת החשמלית שותקה וכל הצוות קפץ מן הטנק. לי הייתה תקלה עם מדף הנהג שהתקשיתי בפתיחתו. לכן הכנתי מראש מוט מתכת קצר שיעזור לי לפתוח את המדף במהירות בשעת חירום, וכך עשיתי. אני הייתי היחיד שיצא עם הנשק, עוזי עם שתי מחסניות. גורביץ התותחן נפצע קל בישבנו מרסיסים. ובחבוט, הטען, נפצע קל ברגלו. מרקו המ"מ לא נפצע. התחלתי לחבוש את ציין בוחבוט. אח"כ הגיע שוקה המ"פ דרך שדה המוקשים ופינה את כולנו לאחור לתאג"ד. [שוקה פקד לנוע אחורה בכל המהירות, ואז הגיע טיל רביעי ופגע בטנק א1 של שמעון וייס. וייסבאך לייבל ורון עמרם נפצעו. שוקה טיפל בהם וחבש אותם. (ניתן לקרוא את כל הפרטים ביומן של שוקה). חיים שרל, התותחן המחליף בטנק של לייבל, נהרג.

רק לאחר המלחמה נודע לי מידידי ראובן בן יוסף ממושב אביחיל, שהיה חשמלאי בחוליה הטכנית, כי הטיל פגע בקדמת תובת הטנק מימין, וניתק את מערכת החשמל הטנק, תוקן וחזר לפעילות. ראובן מצא את האקדח הפרטי שלי עם הרישיון לנשק וחשש לגורלי. לאחר מכן נודע לו שנחלצתי בשלום. הוא החזיר את האקדח להורי.

תודה לבני הרטמן. מזכרת נאה מימים קשים ומחברים שחלקם לא שבו הביתה.